

Lucian Blaga si Universul Poetic

Poezia lui L. Blaga e greu de inteles fara cunoasterea doctrinei lui filozofice, pentru ca in primul rand a fost filozof, ceea ce nu inseamna, o singura clipa, ca poezia poate fi redusa la filozofie, confundata cu ea.

Conceptia filozofica propriu-zisa a lui L. Blaga afirma ca existenta e fundamental misterioasa si nu poate fi cunoscuta cu ajutorul gandirii logice. Prin arta, religie si filozofie, omul incearca sa releve misterul, dar i se opune Marele Anonim, care impiedica o cunoastere deplina, instituind o bariera de netrecut, numita de Blaga "cenzura transcendentă". Omul nu are alta cale in afara de aceea de a accepta misterul: in loc sa-l reduca, el il sporeste. Cunoasterea va fi, in aceste conditii, dupa Blaga, de doua feluri: o cunoastere paradisiaca, si o cunoastere luciferica, prin care misterul lumii e sporit cu ajutorul imaginatiei poetice, al intelectului extatic. De aici decurge rolul poeziei, care prin mituri si simboluri, adica prin elemente specifice imaginatiei, patrunde in tainele universului mai adanc decat patrund ratiunea si logica.

Desfasurata pe mai multe decenii, creatia poetica a lui L. Blaga, prezinta o evolutie vizibila atat in raportul dintre eu si lume cat si in modalitatile de expresie.

Primele doua volume, Poemele luminii(1919) si Pasii Profetului(1921) sunt dominate de un puternic vitalism revarsat peste granitele prea stramte ale timpului, ale conditiei umane in general, ca o dorinta de contopire cu cosmosul. Pentru poet cunoasterea inseamna iubire, trupul arde "ca-n flacarile unui rug"(Noi si pamantul),viata murmura in el" ca un izvor navalnic / intr-o peatera rasunatoare"(Nu-mi presimti?),insasi tristetea este extinsa asupra universului intreg (Melancolie),iar strigatul "sunt beat de lume si-s pagan"(Lumina raiului),este o expresie a sufletului care isi cauta invelis pe potriva in formatiunile geologice (Dati-mi un trup voi, muntilor).

Eul poetic se desfasoara fara ingradire nu numai in spatiu, ci si timp, in presimtirea mortii din Gorunul sau Frumoase maini, ori in perceptia acuta a comuniunii cu stramosii care isi traiesc in urma si viata prea repede intrerupta(Liniste).

Raportul dintre bine si rau este conceput, ca o necesara interdependentă; lumina raiului provine din flacarile iadului, iar in fiinta umana "lumina si pacatul" s-au infratit in spiritul credintei.

Stilistic, "Poemele luminii", sunt construite in jurul unei metafore centrale, iar volumul urmator "Pasii profetului" prevesteste inca din titlu o schimbare de atitudine ce va deveni evidenta mai tarziu: predominarea cugetarii, a reflexivitatii, asupra traiirii nemijlocite, intense.

Incepand cu volumul in marea trecere(1924) ruptura dintre eul poetic si univers se precizeaza. Natura isi pierde inocenta si infatisarea paradisiaca, iar poetul se simte instrainat de ea, de radacinile sale. Vitalismul, trairea intensa se estompeaza in favoarea intrebarilor tulburatoare ale problematii filozofice.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Preocupat de probleme referitoare la sensurile existentei, bantuit de intrebatoare tristeti, isi asteapta sfarsitul cu nostalgia vremii dinaintea nasterii.(Cuvantul din urma), (Din cer a venit un cantec de lebada). O raza de lumina in aceasta tristete ii aduce naivitatea copilariei si a creatorului popular "taranul zugrav ", care pastreaza legatura cu sensurile eterne. Universul mitic al satului este in conceptia poetului spatiul eternitatii(Am inteles pacatul ce apasa peste casa mea).Moartea, la inceput presimtire atotprezenta in poezia lui L. Blaga, apoi capat al" marii treceri" invocata sa se opreasca, ori spaima de "nimicul ", de "marele ", se asociaza cu motivul somnului (Lauda somnului 1929),el insusi legat de ideea increatului, a perfectiunii lucrurilor nenascute, singurele care nu cunosc moartea. Somnul, "starea dumnezeiasca" face posibila iesirea din timp(Somn, Din adanc).

Volumele La cumpana apelor(1934) si La curtile dorului(1938) marcheaza o mai accentuata inspiratie folclorica a poetului care, desi departe de tara prin natura functiei sale diplomatice, isi gaseste alinarea nelinistilor existentiale in contactul cu spiritualitatea spatiului mioritic.

Poetul este acum preocupat de aspiratia spre absolut(Sta in codru fara slava).Din zonele mai putin valorificate pana atunci ale folclorului, provin miturile pe care poetul reprelucreaza facandu-le purtatoare de profunde semnificatii moderne (Ursul cu crin, unicornul, cerbul cu stea in frunte). incepand cu volumul Nebainutele trepte(1943),asistam la o impacare intre poet si universul regasit in puritatea lui primara. Poemele cheama acum la o dezmarginire prin intelepciune, sunt pline de speranta, de incredere, in germinatie. intrebarile se transforma in afirmatii rostite cu superioara liniste. Alienarea, instrainarea de rosturile fundamentale, a fost invinsa si timpul nou este primit cu bucurie si incredere (Schimbarea Zodieii).

Nasterea, venirea in lumina, tragica in volumele anterioare, apare acum ca binefacatoare(9 mai 1895),oboselii de viata i-a luat locul bucuria existentei (Cuvinte catre fata necunoscuta din poarta). Iubirea i se opune in noua faza a creatiei ideii de moarte (Vara de noiembrie, inca odata). Iubirea, asimilata primaverii, este opusa acum iernii cunoasterii (Strofe de-alungul anilor; Catrenele fetei frumoase; Viori aprinse, femeile; Cantecul focului, Risipei se deda florarul).

Vechiul mit popular al pamantului straveziu, facut opac de aparitia pacatului este valorificat din perspectiva erosului purificator(A fost candva pamantul straveziu).Tema iubirii se asociaza acum mai frecvent temei naturii, care germineaza si rodeste (Mirabila samanta).

La volumele de versuri adaugam :

- eseurile: Filozofia stilului 1924; Fetele unui veac, Fenomenul original, Ferestre colorate,1926.
- aforismele: Pietre pentru templul meu, Discobolul, Elanul insulei.
- filozofie: Trilogia cunoasterii 1933, Trilogia culturii (1935-1937), Trilogia valorilor 1943. Postum: Experimentul si spiritul matematic 1966, Gandirea romaneasca in secolul al XVIII-lea in Transilvania (1966)
- dramaturgie: Zamolxe (mister pagan),1921;Tulburarea apelor 1923; Daria, Fapta, inviere 1925; Mesterul Manole 1927; Avram Iancu 1934.
- memorialistica: Hronicul si cantecul varstelor 1965; Antologie de poezie populara 1966.